

Az itt a bökkenő, hogy
 innen belülről nézve
 a struktúra áttekinthetetlen.
 Nem tudod, miért van kezeden a szerszám,
 s ki adta át.
 Véd a szakszervezet; sisakot rak a fejedre,
 foszforeszkáló mellénybe bújtat,
 korlátért és cigarettaszünetért harcol
 számodra, *az emberlét jelmezeit* intonálja,
 s ha a deszkáról félrelépsz,
 temetésedhez is hozzájárul az alapból.
 De jól élsz, *megélsz* – ez tagadhatatlan.
 Végeredményben
 mi más érdekelhet?
 Meszes létrákról álmodsz éjszaka,
 meg eresztékeken át derengő homályról,
 s nagy néha a borzongtató rémálom: hogy
 valami felépült és bevégeztetett.

Zentai Zoltán

DARVAS FERENC NÉHÁNY OLDALA

Örök barátunkat, Darvas Ferit megismerhettem volna félig hivatalosan is, tanári minőségemben, mint iskolai osztályokat látogató számbűvészt, valószínűleg akkor is eljuttunk volna a mostani kapcsolatunkhoz. De nem így történt. Egy igen szelíd baráti társaságban eltöltött játékos délután során mutatkoztunk be egymásnak. Még a barokchánál is kevesebb kötöttséggel járó alkalmi játékot űztünk. Rajta kívül is voltak ott profi zenészek, de házi muzsikálásra sem vetemedtünk. Olyan volt, mint egy kirándulás, csak éppen lakásban zajlott.

Sárival, a feleségemmel egyszerre ismertük meg Ferit, több dologban mégis a kettőnk külön kapcsolatáról mesélhetek. Ilyen például a sok-sok alkalmi szereplésünk, mondhatni, fellépésünk, köznapi helyzetekben, olyan jelenetekben, amelyeknek bolti eladók, banki alkalmazottak és hasonló ügyintézők a további szereplői. Szándékunk szerint minden megszólalásunk a szerepnek megfelelő, mégis olyan jelleget ölt, mint a *Kopasz énekesnő* kezdőmondatai. Szerencsére nem szoktak hülyének nézni, inkább derülnek ezen a Stan és Pan-szerű két figurán. Mit nem adnék, ha hallottam volna, amint az esetet otthon elmeséli a családjuknak. „Képzeljétek, ma bejött két fickó az üzletbe, és...”

Az esemény persze korábban kezdődik. Tegyük fel: Feri radírt szeretne vásárolni. Telefonál Zentánnak: rájöttem, hogy eddig azért mellőztem a radírt, mert az iskolai szenvedéseimre emlékeztet. A napi munkámban a kottát filctollal from, így minden ja-

vításom látható marad. De most kedvem támadt ceruzát használni, és a javításokat radírral tisztázni. Ceruzám az van, és szeretnék hozzá jó minőségű radírgumit venni. Te biztosan tudod, hogy hol van ilyen iskolai felszereléseket áruló bolt, ahol lehet válogatni. Eljőnnél velem?

Következik maga a vásárlás.

Az utcán a bolt nagy felirata: ÍRÓSZEREK. Belépéskor az udvarias köszönésünk hanglejteése gyerekeknek szóló régi rádiójáték dallamát idézi. Ettől kezdve Feri átveszi a fő vevő szerepét.

Nem tudom, hogy jó helyen járunk-e, mert az van kiírva, hogy írószeres. De mi éppen egy olyan eszközt keresünk, ami az írást megsemmisíti, vagyis radírt.

Tehát akkor ez egy Ápisz?

És tessék mondani, úgy is szabad radírt venni, ha nem veszek hozzá ceruzát?

Ez a radír celofánban van. Így akkor nem lehet kipróbálni?

És nem baj, hogy kék színű? Nem hagy ettől kék foltot maga után a fehér papíron?

Van még egy fontos kérdésem. Vajon használat közben meg szabad fogni közvetlenül a gumit, vagy be kell fogni valamibe? Mert például, amikor előveszem a tokjából a pingpongütömet, akkor vigyáznom kell rá, hogy ne érjek a tányér gumifelületéhez, mert bezsírozódik, és ettől nem tapad hozzá jól a labda. Ha valaki mégis megérinti, akkor le kell tisztítanom benzines vattával.

Végül vagy vásárolunk, vagy „még gondolkodunk”.

A jó szórakozáson kívül, ami azért nagy koncentrációt igénylő multság, fontos a személyes jelenlétem. Nem elegendő a telefonos tanácsadás. Amikor Feri biciklit vett, és nem kísértem el, nem tartotta be az egyetlen instrukciót: „csak orosz gépet ne!” Az olcsósága miatt mégis azt választotta. Olyan rossz is volt, hogy kidobta vagy elajándékozta a házmester gyerekének.

A leghasznosabb technikai jelenlétem úgy adódott, hogy egyszer Feriék harmadik emeleti erkélyén a viharos szél félig kitépte a falból a szakszerűtlenül felrakott esővédő tetőt. Feri úgy képzelte, hogy majd mi ketten rendbe tesszük. Amint átszaladtam hozzájuk, láttam, hogy a kizuhanás eshetősége miatt a Tűzoltóságot kell hívni.

„Te telefonálj nekik!”

Megtettem, mint egy nagybácsi.

Pár percen belül lezárták az utcaszakaszt, és fent láncot alkotva leszerelték a veszélyes szerkezetet. Még aláírni sem kellett, hogy ott jártak, és természetesen ingyenes volt a segítség. Az esőtetőt felrakó „mindenes” érdemelt volna büntetést.

Szeretjük, várjuk a spontán látogatásait. Ha telefonál, „mit csináltok most éppen?”, az magyarul azt jelenti, „10 perc múlva érkezem”.

Az Egyetem téren a rendszeres gombfocimeccsek hajtották a házunkban az ötödik emeletre Pauer Gyulához. Ebben a szerepben soha nem láttuk. Meghívott viszont nézőnek egy egyesületi pingpongmérkőzésre, ami közönség nélkül zajlott valami iskolai tornateremben a szomszédos Szemere utcában. Megfigyelhettük, hogyan társalog ilyenkor. Mintha sportolás közben – külön élvezettel – anyagot gyűjtene hozzá, hogyan zajlik a lehető legbanálisabb lépcsőházi társalgás. Azt a kimondatlan életelvet gyakorolja, hogy nem feltétlenül kell felnőnie az embernek. Amikor két fiával szerepel a Három Darvas zenei bohózatain, valójában harmadik testvérként vesz részt.

A hosszú évek, sok-sok korszak elteltével annyi kedves tárgyi ajándékot kaptunk Feritől, hogy kisebb kiállítást lehetne belőlük rendezni. Például Sárinak mint gyűjtőnek

kacsákat hozott. Soha nem külön alkalomra vagy ünnepre. Egyszerűen látogatói adományként. Jelentős részük olyasvalami, amit eredetileg magának szerzett be. Ezeket úgy potyogtatta, mint 1958-ban a Kálmán utcában az iskola melletti ház első emeletéről az ismeretlen kisfiú, lehetett vagy öt éves, én meg kilenc, aki ledobott nekem négyetötöt a játék fakockáiból. Én meg betettem a bevásárlókosaramba, és mentem tovább. Abban a házban lakott Bessenyei Ferenc. Övé volt az egész utca hosszában az egyetlen gépkocsi, nagy fekete Volga, mint az állami autók. Az üres utcán egy-egy troli zúgott végig ötpercenként. Pár házzal odébb Rodolfó lakott, ma emléktábla van a házán, egy csapat majomszerű kutyát sétáltatott legyezőként szétterülő vékony pórászfalakon.

Darvas Feritől leginkább könyvek érkeztek. Például öt-hat kötet 3D-s képeskönyv. Van köztük kiemelkedően szellemes, német szöveggel. Nem tudom, hogyan tudott megválni tőle. Talán eleve két példányt vett. Vagy olyan jó a vizuális memóriája (is), hogy az első nézegetés során elraktározta a fejében. Kettőnkön kívül nem ismerek senkit, aki minden erőlködés nélkül ilyen gyorsan látja ezeket a sztereoképeket. Pedig ezt diákok százain teszteltem.

Ezeknél a könyveknél Feri részéről kivételes, hogy újak. Saját magának, de ajándék céljára is jobban szereti megfogni, lapozni és olvasni az antikvár példányokat. Mintha csak azok lennének természetes, barátságos anyagból, az újak pedig zizegő műanyagból. Így kaptam ironikus célzattal százéves iskolás számtankönyveket, rajzos búvész-könyvet, teljesen kitöltetlen állapotú, szép kötésű Bevásárlók Könyvét és hasonlókat. Ha valaki felkínál Ferinek egy ötvenéves *Švejk*-kötetet és mellette ugyanannak friss papírból készült hasonmás kiadványát, biztosan a régi anyagút választaná. Folytathatom a sort más használati tárgyakkal, hangszerekkel, beleértve a zongorát. (Glenn Gould iránti tiszteletének csak egyik, de jellemző adaléka a híres zongoraszék, eredetileg konyhaszék és az öreg zongora, amin Gould mindig játszott.)

A kis ajándékok jellemzője, hogy öregek, de használhatók. Például a százhusz éves hegyezőgép. (Lehet, hogy már élesítettünk kellene.) Olyan, mint egy Singer varrógép.

Feri legnagyobb ajándéka kölcsönzés formájában adódott, öt-hat éven át a Báthori utcában tartotta a clavichordját. Gát József hagyatékából, lányától vásárolta. Egy-két teljesen elhasználdott húrt sikerült kicserélnem rajta. A szálakat a kiváló hangolónk, Szebeni Endre instrukciója alapján szereztem. „Beszerelni már maga is tudja”, mondta nekem nagy bizalommal.*

* A játék élvezetén kívül rengeteg másodlagos tanulságot adott ez a hangszer. Először is megdöbbentő a mechanikai egyszerűsége. Ha üzleti ötletet adhatnék valakinek, olcsó áron nagy haszonnal lehetne hasonmás példányokat gyártani. A Bécsi Hangszermúzeumban úgy tartanak ilyen hangszert, hogy minden látogató játszhasson rajta. Ha szétkalapálták, kitesznek egy újabbat. Kicsit drágább, de nem elérhetetlen szinten olyan lehetne, mint Kodály iskoláiban a furulya. Nem megvetendően a clavichord a lakásban még a furulyánál is halkabb. A családi körnél tágabb koncertre teljesen alkalmatlan. Halkabb a csembalónál.

A hangolásakor életemben először hallottam a kvint lebegését, az akusztikusan tiszta és a temperált kvint különbségét. Kiderült a kották olvasásakor, hogy Bach és Mozart milyen gyakran járult ehhez a hangszerhez. Érthetővé és lejátszhatóvá váltak a díszítések. A szokásosnál kisebb billentyűméret miatt átfoghatóvá a nagyobb hangközök. Mozart szinte minden szonátájában virtuóz módon a hangnemtől függetlenül kihasználja a teljes hangterjedelmet, feltétlenül beépíti a legmélyebb és a legmagasabb hangot, de egyszer sem megy túl ezeken, ha más zongorákon játszva ezt meg is tehetné. Olyan természetességgel, ahogy a B-dúr fagottversenye mindhárom tételében megszólal a hangszer legmélyebb hangja.

Kézzelel foghatók a hangolás tisztaságának határai. Szinte beépített bizonytalanságot jelent a viszonylag gyors elhangolódás és az, hogy a hangmagasság függ a billentés erősségétől, ami játék közben óhatatlanul változhat. Pedál pedig egyszerűen nincs, a húrok zengése a billentyű elengedése után minden külön szerkezet nélkül elhal.

Talán ez a hangszerjavítói sikerem vitte rá Ferit, hogy megkérjen kedvelt Melodikájának a hangolására. Egy kis reszeléssel, egy kis festékpöttyel.

Nem dicsekszik vele, nem hoz szóba ilyesmit, de egészen finom abszolút hallással rendelkezik. Olyannal, mint mondjuk Magyaróvári Viktor. Ha kopogtatnak az ajtón, negyedhang pontossággal érzékeli a hang helyét a skálán. Tanulságos, hogy ezzel együtt, sőt éppen ezért engedékeny a lehangolt zongorával vagy bizonytalanul éneklő színészzel, akit éppen be kell tanítania. Egy televíziós gyerekfilmhez, aminek ő volt a zeneszerzője, engem kért fel, hogy a harmadik oktávot kijátszó furulyámmal játsszam el egyenesen a főcímenét. A Rádióban zajlott a felvétel, két szólamot is én adtam úgy, hogy az első felvétele a fülemre volt visszakapcsolva. A hamiskás hang passzolt a gyermeki világhoz.

Kodály profi zenész ellenzőiről megírtam, hogy miért üldözik a relatív szolmizációt. Hát Feri nem tartozik közéjük, lelkes szolmizáló, és ezt a szokását kiterjeszti játékos memóriagyakorlataira, számsorozatok megjegyzésére.

Darvas Ferenc mint számbűvész a világ élvonalába tartozik. A direkt memória, a véletlen számsorozatok nyelvi átalakítása terén egyenesen világszínész. Egyik szélsőséges mutatójával, a sokjegyű számok összeszorzásával (számológép nélkül) pontosan megfordítva került olyan helyzetbe, mint annak idején Blaise Pascal. Pascal még Bach születése előtt néhány korosztállyal (mondhatnám úgy is, hogy Newton születése idején) szerkesztett egy mechanikus számológépet, amelyre a kor nem tartott igényt, eladhatatlan volt, hiszen az egyszerű piaci számolgotáson, fejből tudott eredményeken kívül nem volt mit szorozgatni. A Darvas-féle szorzás hallgatói (a mutató klasszikus kivitelezése a zongora billentyűin zajlik, de Feri fokozott megerőltetéssel képes ezt némán is, belső hallással végrehajtani) ugyancsak gazdasági alapon gondolkodva mondhatják: mire használható ez a képesség, előveszem a telefonomat, és összeszorzom a számokat. Ha száz évvel előbb születik ez a látványosság, akkor a mögötte futó idegpályák, az agyféltekék kapcsolata is nagyobb hírverést kapott volna. Záporoznának az elismerések, beválasztás a Bölcsék Tanácsába és hasonlók.

Negyven-ötven évvel ezelőtt szorzó virtuózként járta az országot Pataki Ferenc, sokan máig ismerik a nevét. Darvas Feri felkereste mostanában, összehasonlították a mutatóikat. Két egészen különböző világ. Ferié sokkal változatosabb.

Engem minden alkalommal a közvetlen megjegyzés esetei képesstenek el. Az évek folyamán több tucat meghívásomra jött el Feri, így már gyakorlott műsorvezetőként vettem részt egy-egy iskolai osztály vagy nagyobb létszám előtti rendezvényen. Kitöltünk egy sakktáblát egyjegyű véletlen számokkal, Feri néhány percen át koncentrálni, majd a telerajzolt táblának háttal felmondja a számokat. Hogy nehezsítsen a dolgon, elsorolja lóugrásban végigjárva a táblát, vagy spirál vonalban. Ha előadnám, akár hosszú oldalakon, hogy közben mi minden fut át a fején, akkor mindenki még jobban elképedne, mint a felszínt látva. A néző valami olyan trükköt sejt, mint a cirkuszban átfűrészelt hercegnő mutatójánál. „Valahogy megoldották.” Annyit kiszivárogtathatok, hogy Feri kialakított, kigyakorolt valami rendszerezett kapcsolatot, mint titkosírást a számok és a mássalhangzók között. Ha adunk neki egy mássalhangzóból álló sorozatot, azt úgy olvassa, értelmezi, hogy megfelelő magánhangzók közbeiktatásával értelmes szavak, szöveg, lehetőleg összefüggő történet, ballada álljon össze. Nyilvánvaló, hogy ez taníthatatlan, utánozhatatlan képessége, főleg a villanásnyi időt igénylő tempóját tekintve. Naponta komponál (a rímhányó) Romhányi József soraihoz hasonló töredékeket.

Ha megállítjuk az utcán és megkérdezzük, hogy mennyi 59-nek a negyedik hatványa, a fejében kihúzza a megfelelő versfiókot, és mondja a pontos nyolcjegyű eredményt. Ez a sorozata 99-ig terjed. Allandóan van vagy húsz mutatványa, de több régít is fel tud újítani. Némelyikkel felkeresi a számelmélet és algebra neves művelőit, nem titkolva, hogy mit művel fejben. Ezzel váratlan, kimondatlan filozófiai kérdést feszeget: mi van a dolgok „mögött”?

Vele készült riportok, újság, rádió, egy hosszú portréfilm hangsúlyozottan foglalkoznak a megjelenésével, öltözködésével, utcai közlekedésével. Amint megjelenik a Körút járdáján, az olyan esemény, mint a nosztalgiavillamos látványa. Fekete-fehér öltözete keveréke egy mozdonyvezető és egy karmester ruházatának. (Ennek sok praktikus haszna van. Nem kell a színházi fellépések előtt és után átöltöznie. Nem kell gondolkodnia, hogy mit vesz fel, hiszen ebből az öltözetből sok-sok rendnyi áll rendelkezésére. A háttérben komoly vasalási munkával.) Gyors járása, csaknem futás, megfelel az atlétika gyaloglószabályainak. Normál tempója a kényelmes bicikliző sebességével azonos. Egyszer időre megy, munkára, fellépni, máskor csak látogatóba (például hozzánk), de ugyanilyen léptekkel rója magányos esti sétáit a Duna felső rakpartján, újabb trükkös számsorozatokon gondolkodva.

Ha faluhelyen lakna, ami a valóságban teljes abszurdum, és végigfutna a főutcán, akkor nagy távolságból mindenki hallaná, amint a kutyák ugatásának szokatlanul gyors hangstafétája kíséri. „Hallod, hogy most szalad a Ferike bácsi az út mentén?”

Soha nem kérdeztem tőle, vagy a járdán kísérve nem éreztem, hogy milyen viszonyban van a kutyákkal. Ha megkérdezném, talán úgy válaszolna, hogy „ezen még soha nem gondolkoztam”. Azon viszont biztosan jót mulatna, ha felolvassám neki a *Betonból* Thomas Bernhard fergeteges kirohanását a kutyás emberekről, kezdve Schopenhauer és kutyája nyilván blöffölt történetével.

Hasonlóan nem gondolkozott azon, hogy miért nem volt soha kedve klasszikus hangversenyre tálalt zenét komponálni. Tiszteli, de nem irigylő az ilyen kortársait. A klasszikusokat hallgatja, játssza, kiválóan utánozza, gyakran átírja. (Mozartot, Chopint.) Állítólag én vagyok az egyetlen, akivel hajlandó néhány félóra kamarazenélni valami klasszikus négykezeset. A fiaival vagy másokkal inkább improvizál. Mindig van a tarsolyában valami naponta játszott Bach, Bartók, Debussy vagy hasonló.

Házi használatra ironikus céllal írt egy Mozartot idéző négykezes szonátát, jókat mulatott az írása közben. Két helyen is belekomponált egy-egy elrontást, szinkron tévesztést. (Ilyen például a befejezése.) Szégyenszemre még nem voltam képes tisztességesen megtanulni a szólamomat. Többször tisztáztam viszont Feri olvasható, de (Vivaldihoz hasonlóan) hevenyészve lejegyzett kottalapjait. Jó néhány zongorára írt etűdjét, ami annak előtte csak a fejében (és a kezében) létezett. Amikor színházi zenéket játszik élőben, akkor előtte egy kis cetlin valami ilyesmi látszik: „A; B1; B2; C.” Semmi kotta. Legalább nem kell lapozni.

Egyszer egy forró nyáron a szabadságom heteiben építettem neki egy könyvespolcot. Faltól falig, padlótól a plafonig. Jó széleset, ami az akkor még használatos LP lemezeknek, kottáknak és asztalnak is megfelelt. Az egészet kivétel nélkül A1-es rajztáblákból. Már meglődült az infláció, de mint iskolai eszközt, ezt valahogy elfelejtették drágítani. A szállításon kívül, amikor ketten kifosztottuk az Ápiszokat, egyedül építkeztem, megkaptam a lakáskulcsát. Akkoriban még gyártották a kiváló Nektár sört. (Kismamák itala,

0% alkohol, maláta alapú. A mai német utánezata nem ér föl vele.) Mindketten nagy fogyasztói voltunk.

Vajon megvan-e még a gyári receptje? Ez nem csak nosztalgia, hiszen Feri kényes az italok egészséges összetételére. Alkohol nem fogyaszt. Tanulni lehet tőle, hogy hogyan kell vitára ingerlő elutasítás nélkül tartózkodni a felkínált bódító italtól. Töltesz neki pálinkát, biztos kézzel megfogja a púposra töltött poharat, sétálgat vele, majd természetes módon leteszi az asztalra, mintha tüszentés kerülgetné. A Nektár sörről időnként megpendítette azt az aggályát, hogy hátha van benne fél százalék alkohol, ha az a neve, hogy sör. (Akkor még nem voltak alkoholmentes világos sörök.)

Mióta megjelent nálunk – talán 1982-ben – a kazettás magnetofon viszonylag miniatürizált típusa (walkman), Feri egyre változatosabb felvételeket készít. Ügyel rá, hogy a technika fejlődésével a fontosabbakat át tudja játszani az új hordozóra. Beszerzett olyan sztereó mikrofont, amelyet az ember fülébe helyezve lehet használni. Én csak ennek hatására ismertem el, hogy létezik valódi térbeli hangfelvevő- és lejátszószisztéma. (Később a mozikban jelent meg hasonló.) A felvételt készítő látványa viszont mulatságos, néha kimagyarázhatatlanul az a külső szemlélőnek. Szélsőséges esetünk egy hangversenyen zajlott. A Fesztiválzenekar koncertszerű előadásban játszotta a *Varázsfuvolát*. A fiatal Eva Mei kiváló tisztasággal és könnyedséggel énekelt az Éj Királynője szerepét. Szinte drukkolni kezdtünk neki, mármint a királynőnek. Sárival még egy próbára is bemehettünk. A fő előadáson az utolsó sorban ültünk a Kongresszusi Központban, mellettünk Feri a magnójával. Felvételt készít. Már tart az előadás, amikor az előttünk lévő sorban ülő iskolás csoportból egy izgó-mozgó lány hátraveti a tekintetét. Aztán újra hátranéz, mert nem hisz a szemének. Sorban riasztja a többieket, és néma beszéddel jelzi nekik: „Nézétek azt a bolondot! Beül ide az előadásra, és közben a saját zenéjét hallgatja a magnójából! Forog a tekercs, és mennek a drótok a fülébe!” Sokáig nem maradt abba a forgolódás és vihogás.

Senkinél nem láttam ilyen mikrofont, fordított helyzetben én sem találtam volna ki, hogy miről van szó.

Ugyanez ismétlődött az iskolában, amikor Feri belátogatott megnézni egy fizikai kísérletezőórát. De akkor legalább módomban volt felvilágosítást adni, hogy hangfelvételre van állítva a magnó, nem lejátszásra. Ez a felvétel máig hallható. Tanulságos, hogy a nyitott ablakoknál hogy bömböl a Nagymező utca forgalmának zaja. Sikerként megörökíteni azt a hirtelen pukkanást, amint a víz alatt tartott bolognai üvegcsépp elcsippentésével az egész uborkásüveg tartály szétesik. Pedig a tartály felül teljesen nyitott. Pascal törvénye.

Ugyanezzel a magnóval Feri úgy járta a várost, mint egy hangfényképész. A Deák téren felvette a hulladéküveg xilofonon játszó virtuóz koldus zenéjét. Felvett uszoda-hangokat. A Báthori utcában dokumentálta, amint Gyuri és Zentán felolvassa Bodor Béla és Garaczi László elsőként megjelent verseit. Az egyik szobai felvételét csukott szemmel hallgatva teljes az illúzió, mintha körülöttem sétálva beszélne hozzám valaki. Ugyanis így készült a felvétel.

A színpadi és filmes kísérőzenét író pályatársak közül többen a gyermeküket is erre az útra kalauzolták. Feri mellett kapásból Selmeczi György és Sárosi László neve merül föl. Mindhármuk gyerekeit taníthattam a Konzervatóriumban, nagyjából azonos időben.

Még az általuk kedvelt, átvett, játszott zene komolyságában és könnyűségében is (vö. könnyűzene-komolyzene) nagyjából a szüleiket követik. A különbözőségük elegendő ahhoz, hogy rivalizálásra ne kerüljön sor. Ünnepi alkalom, amikor együttesen szerepelnek valamilyen rendezvényen. Békés világ. (A színházak között rengeteg a hasonló példa.) Amikor Darvas Bence sokkal fiatalabb Kristóf öccse csatlakozott, a Három Darvas komoly szeletet kezdett lefedni a színházi zene világában. Bencét azóta ismerjük – már szaladgált és énekelt –, mint Ferit. Számunkra egyszerre születtek meg.

Sárvai szívet melengető példáink vannak arra, hogy barátaink (rokonaink) gyermekei (lassan unokái) olykor misztikusnak tűnő közvetlenséggel fordulnak felénk. Mintha már sokkal több időt töltöttünk volna együtt, mint valójában. Tudjuk az egyszerű magyarázatot, az tükröződik vissza, ahogyan a szülők említik otthon a nevünket, mesélnek rólunk. Ezt látjuk Bencén.

Anyukájától csak sok évvel később értesültem, hogy milyen gyakran láttak engem, szinte napi rendszerességgel hajnalban a Nagymező utcai járdán. Bencét az ellenkező irányban haladó trolibuszon kísérte iskolába. Én nem láttam őket. Bence egy kis éneket alakított ki valami „szalad Zentán az iskolába” szöveggel.

Végül Bence a Konziban kötött ki. Az épületen belül ugyanolyan természetességgel magázott, ahogy tegezett akkor is a kapun kívül. Az ismeretségünk nem járt együtt semmilyen iskolai konfliktussal. A szabadon választott érettségi tantárgya a fizika volt, amit nálam tanult. Még az általános iskolában a Váci utcai Ének-zeneiben ugyanaz volt az énektanára, mint Dorka lányunknak. Farkas Mária néni egyébként Feri hajdani osztálytársa volt. Bence úgy énekelt a kórusban, mintha egyedüli szólólista lett volna. Később az Akadémián Petrovics Emilnél tanult, ebben is apját követte.

Feri saját bevallása szerint, amit egyáltalán nem kell készpénznek venni, inkább kényelmességből kialakított monológoknak, akkor érzi magát igazán a helyén, amikor társaságban vagy igazi kávéházban zongorázik. „Ti csak beszélgetsetek, amíg én zongorázom.” Nem véletlen, hogy amikor Erik Satie-ról vagy Glenn Gouldról beszélgetünk, legalább annyira fontos a viselkedésük, öltözetük és nyilatkozataik, mint az előadásuk. Én egyébként nem tudok csak fél füllel odafigyelni, ha zene szól. (Zavarnak a hírműsorok háttérzenéi.) Hát még ha Feri fordított kézzel, felcserélve a jobb és bal (egyben az agyféltekék) szerepét játszik nem mást, mint Chopin g-moll balladáját! Vagy énekelni kezd Mari, és Feri kíséri a 30-as évekből vett slágerekkel. Vagy belevág a legsikeresebb filmes munkájába, Bereményi Géza *Eldorádó*jának zenéjébe. Ebben elérte Nino Rota legjobb szerzeményeinek szintjét.

Sok-sok oldaláról nem írtam még, de hagyjunk valamit későbbre is!